

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 51), התשמ"ד—1984 *

1. בסעיף 139 (ב) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח—1968¹ (להלן — החוק העיקרי), במקום פסקה (1) יבוא:
- "(1) כנגד גימלאות כסף או תשלום אחר לפי חוק זה או לפי כל דין אחר, המגיעים מהמוסד לזכאי או לאדם אחר מכוח הזכאי, סכומים אלה בלבד:
- (א) דמי ביטוח;
- (ב) מקדמות שקיבל הזכאי על חשבון הגימלה או התשלום האחר;
- (ג) סכומים ששילם המוסד לזכאי בטעות או שלא כדין, בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום קיוויו התשלום לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני המועד שבו שולם הסכום בטעות או שלא כדין."
2. בסעיף 140 לחוק העיקרי —
- (1) במקום הרישה יבוא "שילם המוסד, בטעות או שלא כדין, גימלת כסף או תשלום אחר לפי חוק זה או לפי כל דין אחר, יחולו הוראות אלה:";
- (2) במקום פסקה (3) יבוא:
- "(3) המוסד רשאי לנכות או לתבוע את הסכומים ששילם כאמור, בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום החזר התשלום בפועל לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני המועד שבו שולם הסכום בטעות או שלא כדין;
- (4) סכום שנוכה או נתקבל לפי סעיף זה שלא לטובת המוסד, יעבירו המוסד למי שנושא במימון התשלום."
3. בסעיף 164 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ג) יסומן (ד) ולפניו יבוא:
- "(ג) (1) נקבעה ההכנסה לשנת כספים פלונית על פי השומה הסופית כאמור, והתברר כי שולמו מקדמות בסכום קטן מסכום דמי הביטוח שהמבוטח היה חייב בתשלומם לפי אותה שומה, יהיה המבוטח חייב לשלם את ההפרש בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו דרש המוסד מהמבוטח את ההפרש האמור לעומת ממוצע המדדים של שנת הכספים שבה שולמו המקדמות;
- (2) השר יקבע בתקנות מועדים וכללים לתשלום הסכומים לפי פסקה (1);
- (3) לא שילם המבוטח את הסכום שנדרש לשלם לפי פסקה (1) במועד שנקבע לתשלומו לפי פסקה (2), יחולו על סכום זה הוראות סעיף 179."
4. במקום סעיף 172 לחוק העיקרי יבוא:
- "וקיפת תשלומים 172. כל תשלום על חשבון דמי ביטוח ייזקף לפי סדר זה:
- (1) כנגד אותו סכום של דמי ביטוח שמועד תשלומו הוא המוקדם ביותר מבין חובות דמי הביטוח של החייב; לענין פסקה זו, "דמי ביטוח" — לרבות ההפרש בצירוף התוספת לפי סעיף 164;

* נתקבל בכנסת ביום כ"ו בשבט התשמ"ד (30 בינואר 1984): הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1644, התשמ"ד, עמ' 23.

1 ס"ח התשכ"ח, עמ' 108; התשמ"ג, עמ' 154.

- (2) כנגד הקנס לפי סעיף 179 (א) (1) החל על אותו סכום;
 (3) כנגד התוספת לפי סעיף 179 (א) (2) החלה על אותו סכום."

הוספת סעיף 177א

5. אחרי סעיף 177 לחוק העיקרי יבוא:

177א. השר רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, הנחות שיינתנו לעובד עצמאי ולמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, ששילמו דמי ביטוח לפני המועד שנקבע לתשלוםם או באמצעות גביה מרוכזת, והכל בשיעורים ובתנאים שקבע, דרך כלל או לסוגים של מבטחים."

"סמכות למתן הנחה

החלפת סעיף 178

6. במקום סעיף 178 לחוק העיקרי יבוא:

178. (א) שולמו למוסד דמי ביטוח לפי חוק זה או כספים לפי חוק אחר ביתר (להלן — תשלום יתר), יחולו הוראות אלה:

"החזרת תשלומי יתר

(1) נגבה תשלום היתר על פי דרישת המוסד, הוא יוחזר בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו הוחזר תשלום היתר לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו נגבה תשלום היתר;

(2) שולם תשלום היתר שלא על פי דרישת המוסד, הוא יוחזר בצירוף תוספת שתחושב כאמור בפסקה (1), ואולם לא תשלום תוספת בשל תקופה העולה על שלוש שנים;

(3) שולמו מקדמות בעד שנת כספים פלונית בסכום העולה על סכום דמי הביטוח המגיע בעד אותה שנה על פי שומה סופית, יוחזר תשלום היתר בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו הוחזר תשלום היתר לעומת ממוצע המדדים של שנת הכספים שבה שולמו המקדמות.

(ב) המוסד יקזז מהתשלומים המגיעים לזכאי להחזר לפי סעיף זה כל סכום שהזכאי חייב למוסד על פי כל דין.

(ג) לענין סעיף זה יראו כיום החזרת תשלום היתר לזכאי את היום שבו נשלח שיק למען שמסר, או זוכה חשבונו בבנק, או קוזה חובו למוסד, או הועמד סכום כסף לרשותו בדרך אחרת; השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות משלימת לענין זה.

(ד) המוסד יודיע למי ששילם תשלום יתר על זכאותו להחזר על פי סעיף זה; השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר מתן ההודעה; וכן מקרים ונסיבות שבהם התוספת לתשלום יתר מוחזר תחושב בדרך שונה מהדרך שנקבעה בסעיף קטן (א).

(ה) תוספת ששולמה לפי סעיף זה לא תיחשב כהכנסה לענין פקודת מס הכנסה², ולענין קביעת תשלומי חובה או היטלים אחרים."

2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

7. במקום סעיף 179 לחוק העיקרי יבוא:

"תשלומי פיגורים 179. (א) לא שולמו דמי ביטוח במועד התשלום, ישלם החייב בתשלום דמי ביטוח, בנוסף על דמי הביטוח:

- (1) קנס בשיעור של 1.5% מסכום דמי הביטוח שבפיגור לכל שבוע של פיגור או חלק ממנו; עלה הפיגור על 90 ימים — יהיה הקנס, החל מהיום ה-91, 3% מסכום דמי הביטוח שבפיגור לכל שבוע של פיגור או חלק ממנו;
- (2) החל מה-1 בחודש שלאחר מועד התשלום — תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום תשלום הסכום בפועל לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד התשלום.

(ב) לענין סעיף קטן (א), "דמי ביטוח" — לרבות תשלומים שהמוסד גובה לפי חיקוק אחר.

(ג) דין קנס ותוספת לפי סעיף קטן (א) כדין דמי ביטוח לענין סעיפים 139, 178, 178, 183, 178, 183, 215 (א) ו-234 (א).

8. בסעיף 181 לחוק העיקרי —

- (1) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא "ובלבד שלא יעלו על 60 חדשים";
- (2) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) פיגור בתשלום דמי ביטוח, שמועד תשלומם חל תוך 90 הימים שלפני קרות המקרה המזכה לגימלה, לא ייחשב כפיגור לענין סעיף קטן (א)."

9. סעיף 182 לחוק העיקרי — בטל.

10. בסעיף 184 לחוק העיקרי —

(1) האמור בו יסומן (א) ובו אחרי "הזכות לגימלה" יבוא "שנוצרה לאחר שנערך ההסכם";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) כל תשלום שישולם לפי הסכם כאמור ישא ריבית בשיעור שנקבע בצו לפי חוק הריבית (שינוי שיעורים), התשל"ג—1972³, ממועד ההסכם ועד מועד התשלום.

(ג) לא פרע אדם במועד שני תשלומים, בין רצופים ובין שאינם רצופים, על פי ההסכם שנערך עמו, רשאי המוסד לבטל את ההסכם; בוטל ההסכם, רואים כאילו לא נערך ההסכם, והוראות סעיף 179 יחולו על דמי הביטוח שבפיגור."

11. אחרי סעיף 185 לחוק העיקרי יבוא:

185. עובד המוסד שהמינהלה הסמיכה לכך רשאי, על פי בקשה מיוזמת ומטעמים מיוחדים המצדיקים זאת בנסיבות המקרה שיירשמו,

תוספת סעיף
185א

3 ס"ח התשלי"ג, עמ' 12.

לוותר על קנס ותוספת לפי סעיף 179 וכן על ריבית לפי סעיף 184 (ב),
כולם או חלקם.”

תיקון סעיף 194

12. בסעיף 194 לחוק העיקרי, סעיף קטן (א) — יימחק.

תיקון חוק הריבית
(שינוי שיעורים)

13. בחוק הריבית (שינוי שיעורים), התשל"ג—1972, בתוספת הראשונה, אחרי פסקה (14) יבוא:

“(15) סעיף 184 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח—1968.”

תיקון סקודת
כס הכנסה

14. בפקודת מס הכנסה —

(1) בסעיף 32, בסופו יבוא:

“(13) תשלומים ששולמו כתוספת לפי סעיף 179 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח—1968”;

(2) בסעיף 47א, אחרי “מהסכומים ששילם” יבוא “למעט תוספת לפי סעיף 179 (א) לחוק האמור.”

תחילה

15. תחילתו של חוק זה ביום כ"ח באדר ב' התשמ"ד (1 באפריל 1984) (להלן — יום התחילה).

תחילה

16. (א) הוראות סעיף 3 יחולו על הכנסה שנקבעה לפי סעיף 164 לחוק העיקרי לגבי שנת הכספים 1984 ואילך.

(ב) הוראות סעיף 6 יחולו על תשלומי יתר שנגבו לאחר יום התחילה.

(ג) הוראות סעיף 7 יחולו על דמי ביטוח בעד תקופות שלאחר יום התחילה.

הוראות מעבר

17. (א) על חוב דמי ביטוח בעד תקופות שקדמו ליום התחילה יחולו הוראות החוק העיקרי כתקפן לפני יום התחילה, ומיום התחילה יחולו הוראות סעיף 7 על החוב שנוצר כאמור עד ליום התחילה; ולענין זה, אם מועד התשלום חל לפני יום התחילה יראו את יום התחילה כמועד התשלום.

(ב) תשלומי יתר שנגבו בעד תקופות שקדמו ליום התחילה וטרם הוחזרו, יחולו עליהם הוראות סעיף 6 ולענין זה יראו את יום התחילה כיום שבו נגבו תשלומי היתר, ואם תשלום היתר הוא תשלום כאמור בסעיף 178(א)(3) לחוק העיקרי, יבוא המדד שפורסם לאחרונה לפני יום התחילה במקום ממוצע המדדים של שנת הכספים שבה שולמו המקדמות.

(ג) הוראות סעיף 3 יחולו גם על הפרש דמי ביטוח המתייחס לשנת כספים שקדמה ליום התחילה ושגדרש אחרי יום התחילה, ולענין זה יבוא המדד שפורסם לאחרונה לפני יום התחילה במקום ממוצע המדדים של שנת הכספים שבה שולמו המקדמות.

אהרון אוזן
שר העבודה והרווחה

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה